

MÝTUS,

RACIONALITA

A REALITA

MÝTUS

- = posvátné vyprávění, v němž se zjevuje rámec, ve kterém žijeme
- = je vždy spjatý s určitou kulturou
- = ale vždy se přizpůsobuje novým zkušenostem

MÝTUS

Dvě otázky:

1. Co to ale znamená: „posvátné vyprávění, v němž se zjevuje rámeček, ve kterém žijeme“?
2. Žijeme v takových příbězích i dnes v době plně racionální?

MÝTUS A OTÁZKA 1

Chceme-li odpovědět na otázku po podstatě nějakého fenoménu, ptejme se po funkci?

Jaké funkce má mýtus?

PŘÍKLADY MÝTŮ

MÝTUS O SISYFOVI

MÝTUS O KOŘE

MÝTUS A OTÁZKA 1

F'CE:

Sisyfos: pravidla soužití, vztah božského x lidského

Kora: pravidelnost přírodního dění

MÝTUS A OTÁZKA 1

Vytváří prostor, v němž začínají fungovat slova jako

- *pravda x nepravda*
- *dobré x zlé*
- *krásné x ošklivé*

MÝTUS O JESKYNI (PLATÓN – ÚSTAVA)

- Jeskynní lidé, omezení, nepravé poznání
- Vytržení, cesta ke světlu, pravé poznání vyžaduje zásah zvenčí

=>

- Pravé poznání je až za lidskou zkušeností
- Důležitý je pohled, ale nikoli pohled očí, ale rozumu

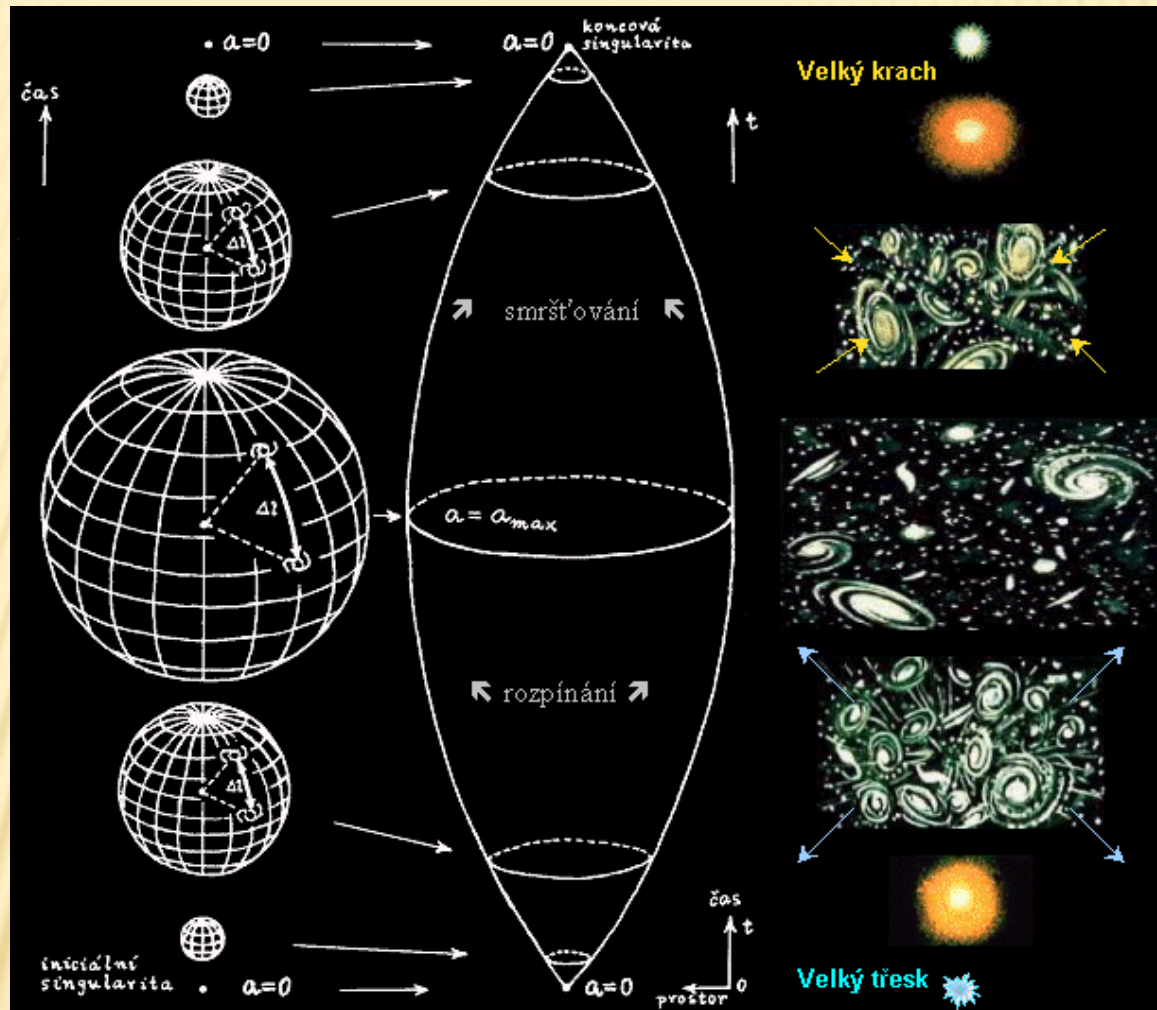
Velký třesk

Náš vesmír vznikl zhruba před 15 miliardami let při gigantické explozi, nazývané velký třesk. Nepatrné zrnko superhusté a nepředstavitelně žhavé hmoty vybuchlo v obrovském záblesku energie, při němž vznikl dokonce i prostor jako takový. Jeho rozpínání pokračuje dodnes.

Jestliže se galaxie od sebe vzdalují podle Hubbleova zákona, znamená to, že v minulosti byly blíže k sobě než dnes, a že dokonce musel existovat okamžik, kdy byla všechna hmota vesmíru "namačkaná" těsně u sebe. Tomuto okamžiku, v němž obrovské rozpínání vesmíru (jak hmoty tak i prostoru) začalo, se říká velký třesk (Big Bang). Teoreticky byla tedy v okamžiku velkého třesku veškerá hmota vesmíru soustředěna v nulovém objemu, tzn. že hustota hmoty byla nekonečně velká. Tento stav nazýváme singularita. Velký třesk se sestává z několika fází, které následují rychle za sebou. Před kvantovou érou byla tzv. éra chaosu. Začíná singularitou s obrovitou hustotou a teplotou, v okamžiku, od kterého je definován čas ($t = 0$). Podmínky byly tak výjimečné, že je neumíme vystihnout žádnou fyzikální teorií. Tato éra skončila uplynutím elementárního časového úseku, Planckova času $t = 10^{-43}$ s.

Přirozeně se vnucuje otázka, co bylo před vznikem vesmíru? Před velkým třeskem neexistoval čas. Proto tato otázka nemá smysl. Stejně vznikl i prostor. V dnes pozorovaném vesmíru nenajdeme bod, ze kterého se vesmír rozpíná, tzn. že neexistuje střed vesmíru.

VELKÝ TŘESK



ROZPÍNÁNÍ A SMRŠŤOVÁNÍ VESMÍRU

MÝTY

Arché (starověké Řecko)

- ~ Rozpínání a smršťování vesmíru (moderní doba)
- založené na představě existující pralátky

Creatio ex nihilo (středověká představa)

- ~ *Velký třesk* (moderní doba)
- *založené na vzniku z ničeho*

MÝTY

- = nám pomáhají pochopit složitost světa tím, že nám předkládají zjednodušený obrázek, celkový pohled
- = nemůžeme žít mimo mýty; každá mýtus teprve vytváří svou racionalitu
- = přesto musíme přistupovat kriticky k mýtům a tvořivě

MÝTUS A REALITA

Mýtus = vytváření hranic, vytváření smyslu

Realita, racionalita – ta slova mají smysl až uvnitř nějakého mýtu

ÚKOL: Hledat vyprávění, která ovlivňovala vnímání světa a druhých lidí v naší kulturní oblasti. Pochopit klady a zápory vyprávění.